

הרעיון הלאומי

אזרחות | שאלון 34281

מצגת לימוד לבגרות

שקף 1 מתוך 16

יחידה 1

לאומיות אתנית תרבותית

יחידה 3

לאומיות אתנית-תרבותית

יחידה 5

עבריינות פלילית רגילה

יחידה 7

העמדה

יחידה 2

חופש התנועה

יחידה 4

סוג העבריינות: עבריינות פלילית

יחידה 6

לאומיות אתנית – תרבותית

יחידה 8

במדינה יהיו גם יסודות אזרחיים (פוליטיים)
משותפים כמו

1 לאומיות אתנית-תרבותית

השאיפה המשותפת
לבני לאום לשלטון
עצמי במסגרת של
מדינה ריבונית/לניהול
עצמי בתוך מדינה

2 חופש התנועה

לכל אדם זכות לנוע
כרצונו/להימצא בכל
מקום

3 לאומיות אתנית-תרבותית

השאיפה המשותפת
לבני לאום לשלטון
עצמי במסגרת של
מדינה ריבונית/לניהול
עצמי בתוך מדינה

1 סוג העבריינות: עבריינות פלילית

עבריינות היא פעולה שנעשית בניגוד לחוק, והשלטון רואה בה מזיקה או מסוכנת לחברה ולכן יש להעניש עליה

2 עבריינות פלילית רגילה

הפרת החוק נעשית ממניעים של תועלת אישית של טובת הנאה עצמית, ולא ממניעים מוסריים. לדוג': רצח, אונס, גניבה, שוד, תקיפה רמאות

3 לאומיות אתנית - תרבותית

השאיפה המשותפת לבני לאום לשלטון עצמי במסגרת של מדינה ריבונית/ לניהול לאומיות אתנית-תרבותית עצמי בתוך מדינה

1 העמדה

מדינת לאום יהודית-אתנית תרבותית – דמוקרטית: ישראל היא מדינתו של העם היהודי בארץ ובתפוצות. המדינה מזוהה ברמה הקולקטיבית עם לאום אתני-תרבותי יהודי ומבטאת את זכותו להגדרה עצמית לאומית. במדיניות ההגירה יש העדפה ללאום היהודי. עברית היא שפתה הרשמית המרכזית של המדינה. מורשת ישראל היא מרכיב מרכזי בתרבותה של המדינה. חלק מהסמלים

2 במדינה יהיו גם יסודות אזרחיים (פוליטיים) משותפים כמו

חתירה לצדק, שוויון, חירות, שלום ועוד

3 בלאומיות אזרחית השאיפה מבוססת על יסודות פוליטיים

רצון משותף לחיות באותה מדינה ובקידום יחד של ערכים ונורמות משותפים

1 תרבותיים. כגון

מוצא, שפה, תרבות,
היסטוריה ולעיתים גם דת

2 המדינה נותנים ביטוי ליסודות האתניים התרבותיים

מוצא, שפה, תרבות,
היסטוריה, ולפעמים
גם דת של קבוצת הרוב
הלאומי. קיימים גם
יסודות
פוליטיים-תרבותיים-ערכי
ים משותפים לכלל

3 ריבונית. הלאומיות מבוססת על יסודות אתניים-תרבותיים

מוצא, שפה, תרבות,
היסטוריה,
ולפעמים גם דת (אין
חפיפה בין לאומיות
לאזרחות)

1 הצדקה הנובעת מן הזכות הטבעית

זכותו הטבעית של כל עם להקים לעצמו מדינה עצמאית משלו, אשר אינה כפופה למרותה של מדינה אחרת או לכל שלטון זר. הצדקה זו יכולה לחול הן על מדינת לאום אתנית, והן על מדינת לאום פוליטית

2 מושגי מפתח לחזרה

לאומיות אתנית תרבותית
חופש התנועה
לאומיות אתנית-תרבותית
סוג העבריינות: עבריינות פלילית
עבריינות פלילית רגילה
לאומיות אתנית – תרבותית

הנפת דגל הדיו באום רשרש, 1949

מה רואים?

צילום בגוון כחול: חייל מטפס על עמוד מאולתר ומניף דגל ישראל, ומספר חיילים עומדים סביב ומביטונים; ברקע הרים ושמיים מעוננים. לפי תיאור המקור, זוהי הנפת 'דגל הדיו' באום רשרש (אילת) בסיום מבצע עובדה (10 במרץ 1949). השקף ממחיש את התממשות הרעיון הלאומי - הקמת ריבונות יהודית בארץ ישראל.

קרדיט: צילום: לא ידוע, 1949, נחלת הכלל. מקור: ויקישיתוף | [קובץ המקור](#)

השאלה המקורית

- א. הספרייה הלאומית בירושלים עברה לבניין חדש. לקראת הפתיחה לציבור עיצבו בספרייה סמליל (לוגו) חדש והוא הוצג בדף הפייסבוק של המוסד. הסמליל החדש הוא בצבע שחור ואין בו הבלטה של הכיתוב בעברית. הסמליל הזה עורר תגובות רבות בציבור. אזרחים רבים כתבו לספרייה הלאומית שהם מתנגדים לשינוי, ופרסמו בכלי תקשורת את דרישתם להחזיר את הסמליל הישן.
- לטענת המוחים, צבעי הסמליל הישן היו כחול ולבן, כצבעי הדגל והטלית, והכיתוב בעברית היה בולט, ובכך הובעה חשיבותה של השפה העברית. עקב הביקורת הכריזה ההנהלה הספרייה כי סממני עם ישראל והציונות חיוניים בעיניה ולכן תחזור להשתמש בסמליל הישן.
- ציינו והציגו את סוג מנגנון הפיקוח והביקורת שבא לידי ביטוי בתגובות על שינוי הסמליל.
- הסבירו כיצד סוג מנגנון פיקוח וביקורת זה בא לידי ביטוי בקטע.
- ציינו והציגו את סוג הלאומיות שבא לידי ביטוי בסמליל הישן.
- הסבירו כיצד סוג לאומיות זה בא לידי ביטוי בקטע.

תשובות מוצעות

- ציין: מנגנון פיקוח וביקורת לא פורמלי (לא מוסדי)
- הצג: ארגונים או עמותות הרואים חשיבות בפיקוח על רשויות השלטון. הארגונים הלא פורמליים לא חייבים לפקח על השלטון או לבקר את הרשויות, הם עושים זאת בהתנדבות מתוך מעורבות אזרחית. המנגנונים בודקים שרשויות השלטון פועלות במסגרת החוק ובמסגרת הסמכויות שלהן, וכן שהרשויות משרתות את הציבור בצורה יעילה. מנגנונים מהסוג הזה יכולים להיות: התקשורת, העם עצמו ואומנות.
- הסבר: בקטע, אזרחים כתבו לספרייה הלאומית על ההתנגדות שלהם לשינוי הסמלי. כלומר, הם ביקשו לבקר את הספרייה מתוך רצונם שלא להחליף את הסמלי הישן בסמלי חדש.
- מנגנוני פיקוח וביקורת פועלים בהתנדבות, ומבקרים את השלטון מתוך מעורבות אזרחית, כך גם בקטע, בו האזרחים הם המנגנון הלא פורמלי המבקר.
- ציטוט: "אזרחים רבים כתבו לספרייה הלאומית שהם מתנגדים לשינוי".
- שאלה 2
- ציין: לאומיות אתנית תרבותית

תשובות מוצעות

- הצג: שאיפה של קבוצה להקים לעצמה מדינה ריבונית. המדינה תקום על בסיס מאפיינים אתניים משותפים כמו: דת, שפה, היסטוריה, תרבות ומורשת משותפת.
- הסבר: בסמליל הישן יש ביטוי לצבעי הטלית (כחול ולבן) וכן יש כיתוב בשפה העברית.
- מאפיינים אתניים הם שפה, דת ותרבות, ובקטע יש התייחסות לטלית היהודית שהיא תשמיש דתי וכן התייחסות לשפה העברית.
- ציטוט: " צבעי הסמליל הישן היו כחול ולבן, כצבעי הדגל והטלית..."
- ציין: מנגנון פיקוח וביקורת לא פורמלי (לא מוסדי)
- הצג: ארגונים או עמותות הרואים חשיבות בפיקוח על רשויות השלטון. הארגונים הלא פורמליים לא חייבים לפקח על השלטון או לבקר את הרשויות, הם עושים זאת בהתנדבות מתוך מעורבות אזרחית. המנגנונים בודקים שרשויות השלטון פועלות במסגרת החוק ובמסגרת הסמכויות שלהן, וכן שהרשויות משרתות את הציבור בצורה יעילה. מנגנונים מהסוג הזה יכולים להיות: התקשורת, העם עצמו ואומנות.
- הסבר: בקטע, אזרחים כתבו לספרייה הלאומית על ההתנגדות שלהם לשינוי הסמלי. כלומר, הם ביקשו לבקר את הספרייה מתוך רצונם שלא להחליף את הסמלי הישן בסמלי חדש.

התשובות מאוסף לא רשמי ולא אומתו מול מחווון משרד החינוך.

תשובות מוצעות

- מנגנוני פיקוח וביקורת פועלים בהתנדבות, ומבקרים את השלטון מתוך מעורבות אזרחית, כך גם בקטע, בו האזרחים הם המנגנון הלא פורמלי המבקר.
- ציטוט: "אזרחים רבים כתבו לספרייה הלאומית שהם מתנגדים לשינוי".
- שאלה 2
- ציין: לאומיות אתנית תרבותית
- הצג: שאיפה של קבוצה להקים לעצמה מדינה ריבונית. המדינה תקום על בסיס מאפיינים אתניים משותפים כמו: דת, שפה, היסטוריה, תרבות ומורשת משותפת.
- הסבר: בסמליל הישן יש ביטוי לצבעי הטלית (כחול ולבן) וכן יש כיתוב בשפה העברית.
- מאפיינים אתניים הם שפה, דת ותרבות, ובקטע יש התייחסות לטלית היהודית שהיא תשמיש דתי וכן התייחסות לשפה העברית.
- ציטוט: " צבעי הסמליל הישן היו כחול ולבן, כצבעי הדגל והטלית..."

נושאי המצגת

- לאומיות אתנית תרבותית
- סוג העבריינות: עבריינות פלילית
- עבריינות פלילית רגילה
- לאומיות אתנית – תרבותית
- במדינה יהיו גם יסודות אזרחיים (פוליטיים) משותפים כמו
- בלאומיות אזרחית השאיפה מבוססת על יסודות פוליטיים
- המדינה נותנים ביטוי ליסודות האתניים התרבותיים
- ריבונית. הלאומיות מבוססת על יסודות אתניים-תרבותיים

- ציון מושג + הצגתו (הגדרה מהלימוד, לא מהקטע)
- הסבר תופעה או סיבות בעזרת החומר שלמדתם
- ביסוס הטענה בציטוט או התייחסות ישירה לקטע
- השוואה: דמיון והבדל בין מושגים או גישות
- נימוק עמדה באמצעות מושגים מקצועיים

✗ כותבים את ההגדרה (הצג) מתוך הקטע במקום מהחומר שלמדתם - ההגדרה חייבת לבוא מהלימוד.

✗ מציינים את המושג בלי להציג אותו - ציון בלבד לא מספיק.

✗ שוכחים לקשר את ההסבר לקטע עצמו - חובה ציטוט או התייחסות ישירה לקטע.

✗ כותבים תשובה כללית בלי המושגים המקצועיים מהמחווון.

לצפייה

צפו בסרטון "לאומיות - מאפייני הלאומיות" - גם בעמוד הנושא, בלשונית "סרטון".

<https://www.youtube.com/watch?v=nC7uv8nsy0I>

הסרטון הוא קישור חיצוני (YouTube) ולא נבדק מול תוכן השאלון או מחוון משרד החינוך.

עברו שוב על נושאי המצגת, תרגלו במשחקים, ונסו את שאלת הבגרות בעמוד הנושא.
בהצלחה!